

О. С. Деркачова

**ЛІТЕРАТУРА ТА
ІНКЛЮЗІЯ**
методичні рекомендації

**Івано-Франківськ
2020**

Дисципліна «Література та інклюзія» вивчається студентами спеціальності «Початкова освіта» на четвертому курсі у восьмому семестрі і присвячений ознайомленню з творами, які присвячені проблемам людей з інвалідністю. Належить до дисциплін за вибором. Передбачає ознайомлення з вітчизняною та зарубіжною літературою, у центрі якої людина з інвалідністю, дитина з особливими освітніми потребами. Тематичний зріз: світ дорослого і світ дитини, булінг, право на перемогу, рівні права.

Мета та цілі курсу: опрацювати художню літературу, присвячену людям з інвалідністю, поглибити знання з теорії літератури, розвивати практичні уміння аналізувати твір, удосконалювати комунікативні здібності.

У результаті участі у курсі «Література та інклюзія» ви зможете набути...

1. Здатність продемонструвати розуміння питань використання навчальної літератури та інших джерел інформації (користуватимемося qr-кодами, вчитимемося розрізняти правду та фейк у письменницьких біографіях тощо)

2. Здатність працювати в групі над проектами (ми навчимося лепбукінгу та скрапбукінгу, це працює не лише з художнім текстом, з будь-чим, тому знадобиться вам у школі)

3. Здатність продемонструвати практичні навички (робота з художнім текстом).

5. Здатність застосовувати та інтегрувати отримані знання (поєднаємо теорію та практику з тим, як це знадобиться у професії).

Неприпустимі плагіат та списування.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ із теми.

Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести і тільки тоді буде допущений до складання заліку.

Обов'язковим є для отримання заліку відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

На заняттях варто було бути активними, комунікабельними, творчими, не боятися запитувати, не соромитися незнання.

Мене можна знайти згідно з електронним розкладом, а також я є доступно онлайн. Зі студентами, які обирають «Література та інклюзію», ми створюємо групу у вайбері, там можна отримати консультацію також і писати цілодобово, а я відповідатиму, як тільки матиму таку можливість.

Правила гри прості: відвідувати заняття, бо шкода, якщо пропустите щось цікаве і важливе, читати рекомендовану художню літературу, бо не читати – це обкрадати себе, виконувати завдання, бо сенс тоді вчитися, якщо не виконувати?

Дедайлни ще простіші: наші заняття будуть в електронному розкладі. До останньої пари, на якій виставлятиметься залік, усе повинно бути виконано і прочитано.

А в результаті ми з вами станемо трішечки добршими, мудрішими, творчішими, навчимося, читаючи, звертати увагу на деталі. Кожна книга – це немов інший світ, отож відкріємо чимало нових світів.

Тематика лекційних занять

Лекція 1

Література як людинотворчий проєкт

1. Види мистецтва.
2. Література як вид мистецтва
3. Художній твір.
4. Інклюзивна художня література.

Література

1. Білоус П.В. Теорія літератури: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2013. 328 с.
2. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.
3. Літературознавчий словник-довідник. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.
4. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. К.: Знання, 2014. 511 с.

Лекція 2

Література для найменших. Артбуки. Комікси

1. Особливості дитячої літератури.
2. Артбуки.
3. Комікси.
4. Закордонний досвід інклюзивної літератури для дітей.
5. Український досвід.

Література

1. Видавнича діяльність в умовах розвитку новітніх технологій: вивчення запитів фахівців : монографія / за заг. ред. Г. В. Горбенко; упоряд., наук. ред. Н. М. Вернигора ; Інститут журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка. Київ, 2019. 272 с.
2. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.

Лекція 3

Дитяча література

1. Дитина з інвалідністю у творах «Маленький кульгавий принц» та «Маленький горбань»
2. Дитина з інвалідністю у школі («Диво»)
3. Дитина з інвалідністю очами іншої дитини («Просто тому що»)
4. Дружба в інклюзивній літературі («Слнце в озері твоєму», «Пригоди Даші й Тіні»)
5. Тема життя та смерти в інклюзивній літературі («Гарбузовий рік», «Шапочка і кит»)

Література

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.
2. Літературознавчий словник-довідник. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.

Лекція 4

Підліткова література в контексті інклюзивної освіти

1. Проблема булінгу («За межею», «Ларс ЛОЛ»)
2. Проблема протистояння у підлітковому соціумі («Хто проти суперкрутих»)
3. Самовдвосконалення внутрішнє і зовнішнє («Фрестайлерка»)
4. Хвороба – не вирок («Черепахи аж до низу»)
5. Пробелеми самотности та інакшости («Про це говорять лише з кроликами»)

Література

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.
2. Літературознавчий словник-довідник. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.

Лекція 5

Література для дорослих

1. Проблема нормальності у дорослому світі.
2. Дитина з інвалідністю та дорослі: конфлікти та взаєморозуміння («Мишка»)
3. Провідник у світі хвороби («Оскар і Рожева Пані», «У дзеркалі, у загадці»)
4. Стосунки людини з інвалідністю зі «здоровим» соціумом («Любий Габріелю», «Дитя землі»)
5. Людина з інвалідністю у кризових суспільних ситуаціях («Все те незрима світло»).

Література

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.
2. Літературознавчий словник-довідник. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.

Лекція 6

Документалістика

1. Особливості документальної літератури.
2. Материнський досвід та дитина з інвалідністю («Філіппіна. Сила тендітного життя»)
3. Власний досвід подолання травм («Сталева воля»)

Література

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.
2. Літературознавчий словник-довідник. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.

Тематика практичних занять
Практичне заняття 1
(Не)такі діти

1. Луцевська О., Гайдамака Є. «Опікуни для жирафа»
2. Мориквас І. «Магда і вітер»
3. Луцевська О. «Авіа, пташиний диспетчер»
4. Еліот Р. «Просто тому що...»
5. Драчківська О. «Зайчик-нестрибайчик та його смілива мама»

Виконати відповідні завдання з підручника «Література та інклюзія»
Самостійна робота: Інформаційна промова (робота в групах)
повинна містити питання, порушені у творах.

Література

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.
2. Літературознавчий словник-довідник. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.

Практичне заняття 2
Булінг. Як протистояти

1. «10 історій для хлопців» («Трамвай № N»)
2. Паласіо Р. Дж. «Диво»
3. Сувльберг А. «Хто проти суперкрутих»
4. Акерлі І. «Ларс ЛОЛ»

Виконати відповідні завдання з підручника «Література та інклюзія»
Самостійна робота: Робота над книгою за допомогою трикутника
Волта Диснея (робота в групах)

Література

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.
2. Літературознавчий словник-довідник / [авт.-укл. Гром'як Р.Т., Ковалів Ю.І. та ін]. – К. : ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.

Практичне заняття 3
Наодинці зі світом

1. Дрейпер Ш. М. «За межею»
2. Дорр Е. «Все те незримо свіло»
3. Геддон М. «Дивний випадок із собакою вночі»

Виконати відповідні завдання з підручника «Література та інклюзія»

Самостійна робота: Робота над книгою за допомогою шести капелюхів (робота в групах)

Література

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.
2. Літературознавчий словник-довідник. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.

Практичне заняття 4
Розмова/мовчання

1. Фрайгоф Г. «Любий Габріелю»
2. Хьоглунд А. «Про це говорять лише з кроликами»
3. Сйон «Дитя землі»
4. Сайко О. «До сивих гір»

Виконати відповідні завдання з підручника «Література та інклюзія»
Самостійна робота: Лепбук про книгу зі списку для читання (робота в групах)

Література

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.
2. Літературознавчий словник-довідник. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.

Практичне заняття 5
Життя як пригода

1. Бачинський А. «140 децибелів тиші»
2. Бату Дж. «Франческа. Повелителька траєкторій»
3. Грін Дж. «Черпахи аж до низу».

Виконати відповідні завдання з підручника «Література та інклюзія»
Самостійна робота: 10 найвлучніших цитат із прочитаних книг (робота в групах)

Література

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.
2. Літературознавчий словник-довідник. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.

Практичне заняття 6

Світ як гра

1. Кіз Д. «Квіти для Елджернона»
2. Матіяш Дз. «Марта з вулиці святого Миколая»
3. Юн Н. «Увесь цей світ»

Виконати відповідні завдання з підручника «Література та інклюзія»
Самостійна робота: Скрапбук про книгу зі списку для читання
(робота в групах)

Література

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.
2. Літературознавчий словник-довідник / [авт.-укл. Гром'як Р.Т., Ковалів Ю.І. та ін]. – К. : ВЦ „Академія”, 1997. – 752 с.
Література

Практичне заняття 7

Життя та смерть

1. Тераковська Д. «Мишка»
2. Гордер Ю. «У дзеркалі, у загадці»
3. Шміт Е. Е. «Оскар і Рожева Пані»

Виконати відповідні завдання з підручника «Література та інклюзія»
Самостійна робота: Буктрейлер про книгу, яка запам'яталась
(робота в групах)

Література

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.
2. Літературознавчий словник-довідник. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.

Практичне заняття 8

Життя як подвиг

1. Гарріс Ш. Сталева воля,
2. Шев'яр-Лютц С. Філіппіна. Сила тендітного життя.

Виконати відповідні завдання з підручника «Література та інклюзія»
Самостійна робота: 10 цитат про... (індивідуальна робота)

Література

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустури: Дискурсус, 2020. 286 с.
2. Літературознавчий словник-довідник. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.

Схеми¹

СТРУКТУРА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

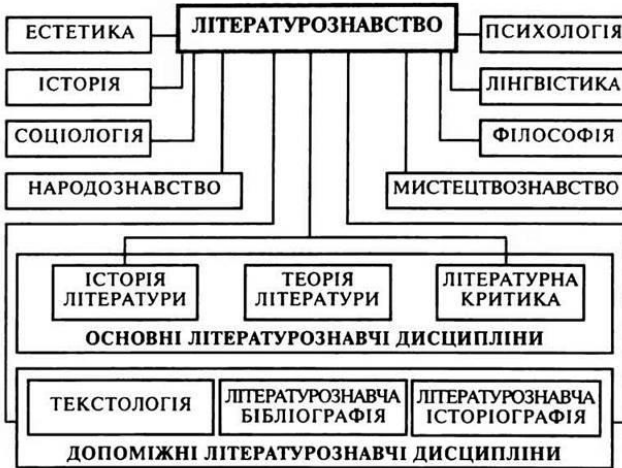

Схема 1

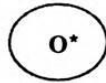
СУСПІЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ

Схема 2

¹ <https://ukrlit.net/info/theory/239.html>

НАУКОВИЙ І ХУДОЖНІЙ ОБРАЗИ

– ГОЛОВНА ЗАКОНОМІРНІСТЬ НАУКОВОЇ ТВОРЧОСТІ – САМОУСУНЕННЯ ЛЮДИНИ В ПРОЦЕСІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЛЯ САМОВИЯВУ ОБ'ЄКТІВ, ЩО ПІЗНАЮТЬСЯ

– ГОЛОВНА ЗАКОНОМІРНІСТЬ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ – САМОВИЯВ ЛЮДИНИ, ЯКА ПІЗНАЄ ОБ'ЄКТИ ДЛЯ ВЗАЄМО-РОЗУМІННЯ З НИМИ

– ВІДТВОРЕННЯ НАУКОВОГО ВІДКРИТТЯ МОЖЛИВЕ БЕЗЛІЧ РАЗІВ

– ПОВТОРЕННЯ ВЕЛИКОГО ТВОРІННЯ МИСТЕЦТВА НЕМОЖЛИВЕ

* O – об'єкт.
** S – суб'єкт.

Схема 3

ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ

Схема 4

ОСОБЛИВОСТІ ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ

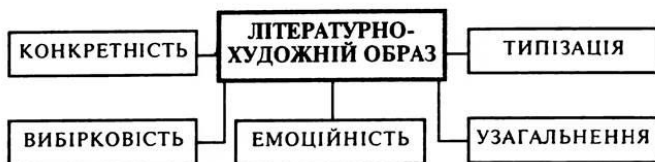

Схема 5

СВОЄРІДНІСТЬ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК МИСТЕЦТВА СЛОВА

Схема 6

ПОЕТИКА

Схема 7

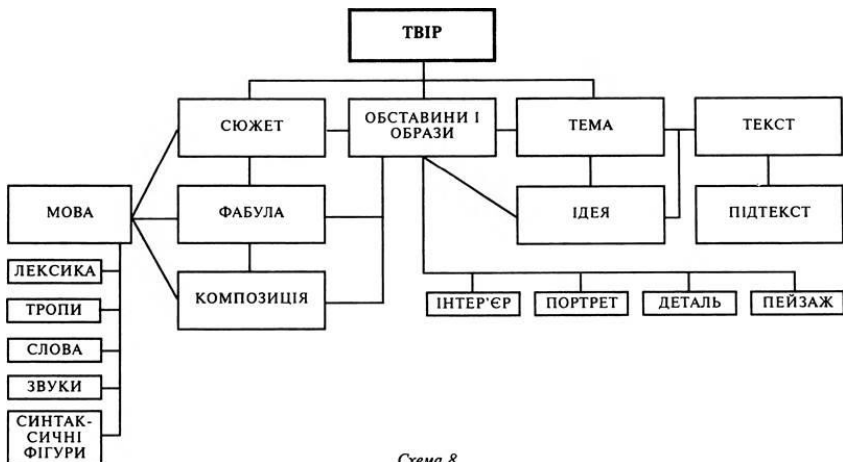

Схема 8

**СПОСОБИ ВИКЛАДУ МАТЕРІАЛУ
В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ**

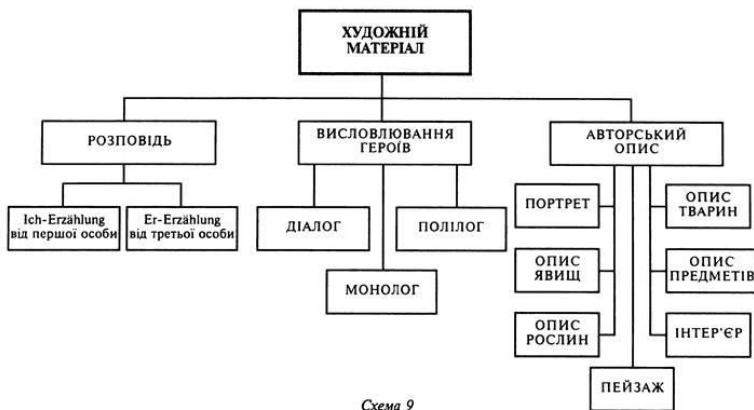

Схема 9

Література

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Слово. Знак. Дискурс / [За ред. М. Зубрицької]. – Львів : Літопис, 2002. – 831 с.
2. Білоус П.В. Теорія літератури: навчальний посібник / П.В. Білоус. – К.: Академвидав, 2013. – 328 с.
3. Літературознавчий словник-довідник / [авт.-укл. Гром'як Р.Т., Ковалів Ю.І. та ін]. – К. : ВЦ „Академія”, 1997. – 752 с.
4. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики / Н.С. Ференц. – К.: Знання, 2014. – 511 с.

Твори для читання:

1. 10 історій для хлопців. Львів: ВСЛ, 2017. 158 с.
1. Терра інклюдія. К.: Видавничий центр «12», 2018. 206 с.
2. Терра інклюдія. К.: Видавничий центр «12», 2019. 256 с.
3. Акерлі І. Ларс ЛОЛ. Львів: ВСЛ, 2019. 200 с.
4. Бабкіна К. Гарбузовий рік. Львів: ВСЛ, 2014. 48 с.
5. Бабкіна К. Шапочка і кит. Львів: ВСЛ, 2015. 60 с.
6. Бату Д. Франческа. Повелителька траєкторій. Львів: ВСЛ, 2018. 304 с.
7. Бату Д. Франческа. Володарка офіцерського жетона. Львів: ВСЛ. 592 с.
8. Бачинський А. 140 децибелів тиші. Львів: ВСЛ, 2015. 128 с.
9. Брандіс К. Фристайлерка. Київ: #книголав, 2018. 416 с.
10. Гарріс Ш. Сталева воля. Київ: Брайт Стар Паблішинг, 2017. 280 с.
11. Геддон М. Дивний випадок із собакою вночі. Львів: Кальварія, 2010. 216 с.
12. Гримич М. Клавка. Київ: Нора-Друк, 2019. 336 с.
13. Грін Дж. Черепахи аж до низу. Київ: КМ-Букс, 2018. 296 с.
14. Гордер Ю. У дзеркалі, у загадці. Львів: Літопис, 1998. 157 с.
15. Деркачова О. Коли прокинешся. Брустурів: Дискурсус, 2018. 192 с.
16. Деркачова О. Дім Терези. Брустурів: Дискурсус, 2018. 192 с.
17. Дорр Е. Все те незриме світло. Харків: КСД, 2016. 352 с.

18. Драчковська О. Зайчик-нестрибайчик та його смілива мама. Чернівці: Книги - XXI, Чорні вівці, 2019. 32 с.
19. Дрейпер Ш. М. За межею. К.: Рідна мова, 2018. 246 с.
20. Еліотт Р. Просто тому що... К.: Час Майстрів, 2013. 32 с.
21. Лівін М. Рікі та дороги. Харків: Віват, 2017. 140 с.
22. Луцевська О. Авіа, пташиний диспетчер. Київ: Грані-Т, 2015. 92 с.
23. Луцевська О., Гайдамака Є. Опікуни для жирафа. Львів: ВСЛ, 2018. 28 с.
24. Кізі К. Над зозулиним гніздом. Київ: КМ-Букс, 2017. 352 с.
25. Кіз Д. Квіти для Елджернона. Харків: КСД, 2015. 304 с.
26. Кіз Д. Таємнича історія Біллі Міллігана. Харків: КСД, 2016. – 512 с.
27. Матіаш Дз. Марта з вулиці святого Миколая. Львів: ВСЛ, 2017. 240 с.
28. Мориквас І. Магда і вітер. Київ: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2017. 24 с.
29. Надикто В. Пригоди Даші й Тіні. Київ: Видавничий центр «12», 2017. 94 с.
30. Неслухняний хвостик. Тернопіль: Белкар-книга. 64 с.
31. Нікуліна А. Сіль для моря. Харків: Vivat, 2017. 224 с.
32. Ніцой Л. Дві бабуськи??? в незвичайній школі, або Скарб у візку. Київ: Самміт-книга, 2017. 192 с.
33. Осмоловська О. Сонце в озері твоєму. Київ: Видавничий центр «12», 2016. 32 с.
34. Паласіо Р. Дж. Диво. Харків: Віват, 2016. 368 с.
35. Пірог Є. Сім дорослих днів. Київ: Видавничий центр «12», 2019. 232 с.
36. Пірог Є. Тридцять перший меридіан. К.: Видавничий центр «12», 2018. 84 с.
37. Радущинська О. Метелики у крижаних панцирах. Львів: ВСЛ, 2015. 160 с.
38. Сайко О. До сивих гір. Львів: Піраміда, 2015. 140 с.
39. Сйон. Дитя землі. Київ: Видавництво, 2017. 120 с.
40. Сульберг А. Хто проти суперкрутих. Львів: ВСЛ, 2017. 208 с.
41. Тераковська Д. Мишка. Київ: Грані-Т, 2013. 360 с.

- 42.Фрайгоф Г. Любий Габріелю. Львів: ВСЛ, 2018. 156 с.
- 43.Хьоглунд А. Про це говорять лише з кроликами. Київ: Видавництво, 2017. 56 с.
- 44.Черкасенко С. Маленький горбань. Київ: Школа ВД, 2009. 176 с.
- 45.Шевіяр-Лютц С. Філіппіна. Сила тендітного життя. Львів: Свічадо, 2016. 96 с.
- 46.Шмітт Е. Е. Оскар і Рожева Пані. Кальварія, 2009. 96 с.
- 47.Юн Н. Увесь цей світ. Харків: КСД, 2017. 304 с.